

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen ja eräiden muiden lakien voimaantulosäännösten muuttamisesta sekä ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 14 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamista niin, että yksittäisten julkisten tietojen luovuttamista koskevasta pykälästä poistettaisiin sana käyttövastaava väliaikaisesti. Lisäksi ehdotetaan rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta annetun lain, ajoneuvolain muuttamisesta annetun lain ja ajoneuvoliikennere-

kisteristä annetun lain muuttamisesta annetun lain ajoneuvon käyttövastaavaa ja käyttövastaavan rekisteriin merkitsemistä koskevien säännösten voimaantulosäännöksiä muutettaviksi siten, että ne tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, viimeistään vuoden 2008 alusta.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Eduskunta hyväksyi marraskuussa 2005 lait rikesakkomenettelystä annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta ajoneuvon haltijan vastuun toteuttamiseksi automaattisessa liikennevalvonnassa. Rikesakko on 1 päivästä huhtikuuta 2006 lähtien voitu lähettää tavallisella kirjeellä ajoneuvon omistajalle tai haltijalle, kun kyseessä on luonnollinen henkilö. Rekisterissä on kuitenkin ajoneuvoja, joilla on omistajana tai haltijana vain oikeushenkilöitä. Rikesakkoa ei voida tällaisissa tapauksissa lähettää ilman esitutkintaa. Tästä syystä lakeihin sisällytettiin myös ajoneuvon käyttövastaavaa koskevat säännökset, jotka tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 3 §:n 2 momentin 6 kohdan ja 5 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan ajoneuvoliikennerekisteriin saa tallettaa tietoja luonnollisista henkilöistä, jotka ovat ajoneuvolaissa tarkoitettuja auton käyttövastaavia. Ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 14 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan jokaisella on ajoneuvon rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella oikeus saada tieto käyttövastaavan nimestä sekä osoite- ja yhteystiedoista.

Ajoneuvolain (1090/2002) 3 §:n 23 kohdan mukaan käyttövastaavalla tarkoitetaan täysikäistä, Suomessa asuvaa luonnollista henkilöä, joka olematta auton omistaja tai haltija on auton pääasiallinen kuljettaja tai, jollei autolla ole pääasiallista kuljettajaa, jolla on tie-

dot auton kuljettajista. Käyttövastaavalla tulee olla vähintään B-luokan ajo-oikeus. Ajoneuvolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen mukaan käyttövastaavatieoa ei tarvitse vuoden 2008 alussa käydä erikseen ilmoittamassa rekisteriin, vaan tieto ilmoitetaan seuraavan muun rekisteröinnin yhteydessä. Ajoneuvolain 66 §:n mukaan ajoneuvon ensirekisteröinnin yleisenä edellytyksenä on, että rekisteriin ilmoitetaan käyttövastaava, jos auton omistajaksi tai haltijaksi ei ilmoiteta luonnollista henkilöä. Lisäksi ajoneuvon muutosrekisteröinnin ja liikennekäyttöön otton edellytyksenä on, että ajoneuvon käyttövastaavasta esitetään asianmukainen selvitys (ajoneuvolaki 66 b ja 66 d §).

Rikesakkomenettelystä annetun lain (66/1983) 13 b §:n 2 momentin mukaan rikesakkomääräys annetaan ajoneuvolain 3 §:n 23 kohdassa tarkoitetulle käyttövastaavalle, jos kaikki rikkomukseen liittyvät seikat huomioon ottaen voidaan pitää selvitettyinä, että hän on rikkomuksen tekoaikana kuljettanut siihen käytettyä autoa. Muussa tapauksessa käyttövastaavalta on tiedusteltava, kuka kyseistä autoa on silloin kuljettanut. Eduskunnan lakivaliokunnan mukaan yleensä ei voida lähteä olettamasta, että käyttövastaava on kuljettaja. Käyttövastaavaan joudutaan siis käytännössä ottamaan yhteyttä selvityksen saamiseen asiaan, joten käyttövastaavamerkitä ei useinkaan vapauta poliisia esitutkintavelvoitteesta.

Ajoneuvohallintokeskuksen palvelujen kokonaisuudistus (PALKO) käynnistyi 1 päivänä syyskuuta 1999. Hankkeen tavoitteena on Ajoneuvohallintokeskuksen viranomaistehävien hoitamiseen liittyvien prosessien kehittäminen ja niitä tukevien nykyisten tietojärjestelmien korvaaminen uudella teknologialla toteutetuilla tietojärjestelmillä. Samalla tavoitteena on parantaa asiointimahdollisuuksia mm. ottamalla käyttöön sähköisen asioinnin edellyttämät toimintamallit ja järjestelmät. Järjestelmän valmistuttua uusi teknologia ja uudistettu sisältö mahdollistavat tietojen nykyistä selvästi paremman hyödyntämisen uusia palveluja kehitettäessä, kuten telemaattisten ratkaisujen käyttöönotto sekä internetin kautta tehtävät ajoneuvon rekisteri-ilmoitukset. PALKO on ollut alun perin arvioitua huomattavasti haasteellisempi hanke

hallinnoida mm. sen takia, että samanaikaisesti on kehitetty useaa tietojärjestelmää ja koordinointi on ollut aikaa ja resursseja vievää. Hankkeen projektien aikatauluja on jouduttu muuttamaan, joiltakin osin jopa useampaan kertaan.

Tulevat uudistukset ja niihin liittyvät operatiiviset järjestelmät on jaettu kahteen projektikokonaisuuteen: ajoneuvoprojekteihin ja kuljettajaprojekteihin. Ajoneuvoprojekteihin kuuluvat rekisteröinti ja rekisterikilpien hallinnointi, katsastus, tyyppihyväksyntä ja ennakkoilmoittaminen sekä ajoneuvotietopalvelu. Keväällä 2005 Ajoneuvohallintokeskuksen johto teki päätöksen, jonka mukaan uudet ajoneuvotietojärjestelmät otetaan käyttöön huhtikuussa 2007. Käyttöönotto jouduttiin kuitenkin siirtämään marraskuulle 2007. Käyttövastaavatieodon rekisteriin merkitsemisen vaatimia prosessi- ja tietojärjestelmämuutoksia ei ole vielä voitu suunnitella eikä sisällyttää 12 päivänä marraskuuta 2007 käyttöön otettaviin ajoneuvotietojärjestelmiin.

Ajoneuvohallintokeskuksella on vaikeuksia selviytyä kaikista sille suunnitelluista uusista viranomaistehävistä ja kehitysprojekteista. Valtion tuottavuusohjelman mukaan Ajoneuvohallintokeskuksen henkilöstömäärää ja kustannustasoa tullaan alentamaan vuosittain vuoteen 2011 saakka. Tämän vuoksi on riittävän ajoissa tehtävä karsintaa, jossa projekteja ja uusia viranomaistehäviä lykätään tai jätetään toistaiseksi toteuttamatta. Myös nykyiset tehtävät on läpikäytävä ja joitakin mahdollisesti lakkautettava. Ajoneuvohallintokeskuksen ensisijainen tavoite vuosina 2007 ja 2008 on ajoneuvotietojärjestelmien onnistunut käyttöönotto, järjestelmien vaikiinnuttaminen ja niissä olevien virheiden korjaaminen. Näin turvataan ajoneuvoliikennerekisterin toiminta, Ajoneuvohallintokeskuksen kumppanien ja sidosryhmien toimintaedellytykset ja kansalaisten käyttämien palveluiden sujuvuus.

2 Ehdotetut muutokset

Käyttövastaavatieoa ei pystytä merkitsemään ajoneuvoliikennerekisteriin vuoden 2008 alusta. Esityksessä ehdotetaan käyttövastaavaa koskevien säännösten voimaantu-

lon siirtämistä kolmella vuodella. Ajoneuvo-liikennerekisteristä annetun lain 14 §:n 1 momentti tulee muista käyttövastaavakäsitteen sisältävistä pykälistä poiketen voimaan jo 2 päivänä marraskuuta 2007, minkä vuoksi pykälää muutetaan poistamalla sana käyttövastaava väliaikaisesti.

Voimaantulon riittävän pitkällä siirrolla taataan uusien ajoneuvotietojärjestelmien toiminnan vakiinnuttaminen vuoden 2008 aikana sekä mahdollistetaan muiden, vaikutuksiltaan merkittävämpien kehitysprojektien aloittaminen. Tällaisia ovat muun muassa sähköisten rekisteröintipalvelujen ja CO₂-pohjaisen ajoneuvoverotuksen kehittäminen, jotka on tarkoitus aloittaa vuosien 2008 ja 2009 aikana. Erityisesti sähköisten rekisteröintipalveluiden kehittämisessä Ajoneuvohallintokeskus ja sen tietojärjestelmätoimittaja joutuvat käyttämään samoja henkilöstöresursseja kuin käyttövastaavaan liittyvissä tietojärjestelmämuutoksissa. Lisäksi Ajoneuvohallintokeskuksen on vuoden 2008 aikana käynnistettävä jäädytettynä olevat kuljettajatietojärjestelmäprojektit, joihin sisältynevät muun muassa kuljettajien virhepistejärjestelmä ja uuden ajokorttidirektiivin vaatimat muutokset. Tämän vuoksi ehdotetaan, että käyttövastaavaa koskevat säännökset tulisivat voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2011.

Käyttövastaavatiedon toteuttaminen ajoneuvoliikennerekisteriin vaatii Ajoneuvohallintokeskuksessa järjestelmämuutoksia moniin eri sovelluksiin ja on siksi kallista ja työlästä. Alustavasti on arvioitu projektin vaativan vähintään 250 henkilötyöpäivää ja maksavan ainakin 232 000 euroa. Ennen tietojärjestelmämuutosten suunnittelua tarvitaan vielä prosessin ja siihen liittyvien avoimien asioiden ratkaisemista. Käyttövastaavan ilmoittamis- ja merkitsemisvelvollisuus koskee noin 435 000 autoa, joista henkilöautoja on noin 230 000. Käsitellessään hallituksen esitystä rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta eduskunnan lakivaliokunta piti välttämättömänä, että käyttövastaavaa koskevien tietojen osalta tulee luoda järjestelmä, jossa tiedot voidaan muuttaa oikeushenkilön kaikkien autojen osalta yhdellä kertaa yhdel-

lä maksulla. Tämän vuoksikin olisi järkevää siirtää käyttövastaavaa koskevien säännösten voimaantuloa siten, että käyttövastaavan rekisteriin ilmoittamisessa voitaisiin mahdollisimman laajasti käyttää hyväksi tulevia sähköisiä rekisteröintipalveluja.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä turvattaisiin Ajoneuvohallintokeskuksen marraskuussa 2007 käyttöön otettavien uusien ajoneuvotietojärjestelmien toiminnan vakiinnuttaminen vuoden 2008 aikana sekä mahdollistettaisiin sähköisten rekisteröintipalvelujen kehittämisen aloittaminen. Eduskunta on 4 päivänä joulukuuta 2006 hyväksymässään lausumassa edellyttänyt, että sähköinen viranomaisasiointi on mahdollistettava ensi tilassa.

Esitys ei tuo muutosta automaattista liikennevalvontaa koskevaan menettelyyn, jolla poliisi nykyisin selvittää oikeushenkilölle merkityn ajoneuvon kuljettajan. Esitys lykkää menettelyn yksinkertaistamista, mutta vaikutus poliisin työmäärään ei ole huomattava, koska käyttövastaavamerkintä ei useinkaan vapauttaisi poliisia esitutkintavelvoitteesta. Ajoneuvohallintokeskus on lisäksi laatinut suunnitelman, jonka avulla rekisteriin saataisiin merkityksi luonnollinen henkilö niissä tilanteissa, joissa oikeushenkilön nimiin merkityllä ajoneuvolla on tosiasiallisena haltijana luonnollinen henkilö.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Ajoneuvohallintokeskuksen kanssa.

5 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian, viimeistään vuoden 2008 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ajoneuvolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain muuttamisesta 2 päivänä maaliskuuta 2007 annetun lain (233/2007) voimaantulosäännöksen 1 ja 3 momentti seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 2 päivänä marras-
kuuta 2007. Lain 3 §:n 23 kohta tulee kuiten-
kin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

tamisesta tai selvityksen antamisesta, sovel-
letaan 1 päivästä tammikuuta 2011.

Mitä 66 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 66 b
§:n 1 momentissa ja 66 d §:n 1 momentissa
säädetään käyttövastaavaa koskevasta ilmoit-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

2.

Laki**ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 14 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti ajoneuvoliikennerekisteristä 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun
lain (541/2003) 14 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 234/2007, seuraavasti:

14 §

Yksittäisten julkisten tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan
julkisuudesta annetussa laissa säädetään, jo-
kaisella on oikeus yksittäisluovutuksena saa-
da tieto tai kopio rekisteriin talletetuista jul-
kisista tiedoista seuraavasti:

1) ajoneuvon rekisteritunnuksen tai valmis-
tenumeron perusteella tiedot ajoneuvosta ja

sen verotuksesta, kiinnityksestä sekä ajoneu-
von omistajan, haltijan ja liikennevakuutuk-
sen ottajan nimestä sekä osoite- ja yhteystie-
doista;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 , ja on voimassa 31 päivään joului-
kuuta 2010.

3.

Laki**ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta 21 päivänä heinäkuuta 2006 annetun lain (697/2006) voimaantulosäännöksen 1 momentti seuraavasti:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2006. Sen 3 §:n 2 momentin 6 kohta ja 5 §:n 1 momentin 10 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2011.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

4.

Laki**rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta 20 päivänä tammikuuta 2006 annetun lain (59/2006) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

_____ Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Lain 2 a luvun 13 b §:n 2 ja 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Anu Vehviläinen*

1.

Laki**ajoneuvolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain muuttamisesta 2 päivänä maaliskuuta 2007 annetun lain (233/2007) voimaantulosäännöksen 1 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Tämä laki tulee voimaan 2 päivänä marras-
kuuta 2007. Lain 3 §:n 23 kohta tulee kuiten-
kin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Mitä 66 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 66 b
§:n 1 momentissa ja 66 d §:n 1 momentissa
säädetään käyttövastaavaa koskevasta ilmoit-
tamisesta tai selvityksen antamisesta, sovelle-
taan 1 päivästä tammikuuta 2008.

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 2 päivänä marras-
kuuta 2007. Lain 3 §:n 23 kohta tulee kuiten-
kin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Mitä 66 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 66 b
§:n 1 momentissa ja 66 d §:n 1 momentissa
säädetään käyttövastaavaa koskevasta ilmoit-
tamisesta tai selvityksen antamisesta, sovelle-
taan 1 päivästä tammikuuta 2011.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20_____.

2.

Laki**ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 14 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti ajoneuvoliikennerekisteristä 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun
lain (541/2003) 14 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 234/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

14 §

14 §

*Yksittäisten julkisten tietojen luovuttaminen**Yksittäisten julkisten tietojen luovuttaminen*

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, jokaisella on oikeus yksittäisluovutuksena saada tieto tai kopio rekisteriin talletetuista julkisista tiedoista seuraavasti:

1) ajoneuvon rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella tiedot ajoneuvosta ja sen verotuksesta, kiinnityksestä sekä ajoneuvon omistajan, haltijan, *käyttövastaavan* ja liikennevakuutuksen ottajan nimestä sekä osoite- ja yhteystiedoista;

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, jokaisella on oikeus yksittäisluovutuksena saada tieto tai kopio rekisteriin talletetuista julkisista tiedoista seuraavasti:

1) ajoneuvon rekisteritunnuksen tai valmistenumeron perusteella tiedot ajoneuvosta ja sen verotuksesta, kiinnityksestä sekä ajoneuvon omistajan, haltijan ja liikennevakuutuksen ottajan nimestä sekä osoite- ja yhteystiedoista;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 , ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2010.

3.

Laki

ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäätö- **sen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain muuttamisesta 21 päivänä heinäkuuta 2006 annetun lain (697/2006) voimaantulosäätönsä 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2006. Sen 3 §:n 2 momentin 6 kohta ja 5 §:n 1 momentin 10 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2008.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2006. Sen 3 §:n 2 momentin 6 kohta ja 5 §:n 1 momentin 10 kohta tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2011.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

4.

Laki**rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikesakkomenettelystä annetun lain muuttamisesta 20 päivänä tammikuuta 2006 annetun lain (59/2006) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Lain 2 a luvun 13 b §:n 2 ja 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008.

Lain 2 a luvun 13 b §:n 2 ja 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Tämä laki tulee voimaan _____ *päivänä* _____ *kuuta* 20 .
